

Bijlage 2: Scenario's bescherming waardevolle bomen op particulier terrein.

Inleiding

Gemeente Tytsjerksteradiel is een groene gemeente. Zowel de bomen die op openbaar terrein staan als de bomen die particulier terrein staan leveren hierin een grote bijdrage. De bomen op openbaar terrein worden behouden middels beheer en onderhoud. Als een overheid wil overgaan tot kap wordt er een kapvergunning aangevraagd als de boom kapvergunningsplichtig is. Dat is ook het geval voor bomen op particulier terrein. Maar juist voor deze categorie bomen willen wij een heroverweging maken op de wijze waarop wij de waardevolle bomen willen behouden. Het behoud richt zich hierbij op bescherming middels een kapvergunningsplicht. Daarvoor hebben wij een aantal scenario's geschetst.

Met deze heroverweging willen wij de doelmatigheid van onze inzet op het behoud van de waardevolle bomen op particulier terrein vergroten en de regeldruk voor onze inwoners te verlagen. Omdat het behoud van waardevolle bomen uitgevoerd wordt middels een kapvergunningstelsel, zijn de scenario's daarop gericht.

In bijlage 1 staat de aanleiding tot deze heroverweging beschreven.

Naar aanleiding van de opiniërende behandeling van 21 september 2023 is besloten om de raad middels een besluitvormend raadsvoorstel de volgende scenario's voor te leggen:

- De bomen op de huidige wijze blijven beschermen, uitgezonderd schubconiferen en pionierssoorten (wilg, populier, els, berk). Dit zijn bomen ouder dan 30 jaar.
- Alleen de bomen ouder dan 65-75 jaar (omgerekend stamomtrek 180 cm), uitgezonderd schubconiferen en pionierssoorten (wilg, populier, els, berk), beschermen

Begrenzing scenario's.

Zoals in de inleiding staat aangegeven gaat het bij deze scenario's om de bomen op particulier terrein. Het kader van deze scenario's is de paragraaf 'Het bewaren van houtopstanden' in de Algemene Plaatselijke Verordening van gemeente Tytsjerksteradiel.

De bomen op terrein van de overheden, zoals bomen die onderdeel uitmaken van het openbaar groen, blijven kapvergunningsplichtig als de stamomtrek op 1,30 m boven de grond 75 cm of groter is.

Scenario's

De onderstaande scenario's worden nader toegelicht.

Scenario	Welke bomen worden beschermd?	Wat zijn de kosten?
Beschermen door middel van het huidige kapvergunningsstelsel.	Bomen ouder dan 30 jaar, stamomtrek 75 cm en groter, (stamdiameter 24 cm), uitgezonderd schubconiferen en pionierssoorten als wilg, populier, els en berk.	Structureel afgerond ca € 19.110
Beschermen door middel van een kapvergunningsstelsel met verruimde vrijstelling van de kapvergunningsplicht.	Bomen ouder dan 65-75 jaar, stamomtrek 180 cm en groter, (stamdiameter 57 cm), en voor leibomen stamomtrek 120 cm en groter, (stamdiameter 38) cm uitgezonderd schubconiferen en pionierssoorten als wilg, populier, els en berk.	Structureel afgerond ca € 7.140

Scenario 1: De bomen op de huidige wijze blijven beschermen, uitgezonderd schubconiferen en pionierssoorten.

Dit betreft het voortzetten van het huidige kapvergunningsstelsel zoals dat is opgenomen in onze Algemene Plaatselijke Verordening. Hierbij zijn alle bomen met een stamomtrek van 75 cm en groter (gemeten op 1,30 m boven maaiveld) en meer kapvergunningsplichtig. Uitgezonderd schubconiferen (Cypresachtigen) en pionierssoorten (wilg, populier, els, berk).

Op basis van de aanvragen van het afgelopen jaren gaat het om ca 117 aanvragen.

De structurele kosten van dit scenario bedraagt ca € 19.110 per jaar. In bijlage 4 zijn de kosten nader gespecificeerd.

Voors

- Elke kap van kapvergunningsplichtige bomen wordt getoetst door de gemeente.
- Iedereen wordt gelijk behandeld.
- Er worden minder bomen gekapt op basis van een impulsief genomen besluit. Het aanvragen van een kapvergunning noopt tot meer overweging en tot het nemen van enkele stappen voordat de boom gekapt kan worden (dit kan een 'remmende werking' genoemd worden).
- De belangen van de omwonenden worden goed beschermd. Ook hebben zij de mogelijkheid om in bezwaar of beroep te gaan.
- De gemeente heeft de mogelijkheid om advies te geven voor herplant of het beheer van de bomen op het erf.
- De gemeente kan een herplantplicht opleggen om het groene beeld van de omgeving in stand te houden.
- Iedereen wordt gelijk behandeld.

Tegens

- In vrijwel alle gevallen wordt de vergunning verleend. Dit al of niet met een herplantplicht.

- De opschortende werking van de bezwarentermijn (6 weken) zorgt ervoor dat de mensen niet snel kunnen overgaan tot kap. Dat vindt de vergunninghouder vaak niet fijn.
- Afdeling Handhaving geeft aan dat het huidige kapvergunningsstelsel lastig te handhaven is als er slechts een stobbe staat omdat de omtrek gemeten moet worden op 1,30 m boven maaiveld. Juridische procedures resulteren vanwege de magere bewijslast vaak in een waarschuwing of een kleine sanctie.

Scenario 2: Alleen de bomen ouder dan 65-75 jaar (omgerekend stamomtrek 180 cm en groter), uitgezonderd schubconiferen en pionierssoorten, beschermen.

Bij dit scenario wordt de vrijstelling van de kapvergunningsplicht verruimd. Daarbij wordt het meer afgestemd om de categorie bomen op particulier terrein die wij graag willen behouden. Dit zijn bomen die:

- Zichtbaar zijn vanuit de openbare ruimte (vanaf de straat).
- Als vrij uitgegroeide bomen een stamomtrek hebben van 180 cm en groter en als leibomen een stamomtrek hebben van 120 cm en groter. Beide op 1.30 m boven de grond.
- Geen pionierssoorten zoals els, berk, populier, wilg zijn.
- Een goede gezondheid hebben en die stabiel en veilig zijn.

Deze criteria zijn deels objectief en deels subjectief. Om het voor onze inwoners overzichtelijk te houden stellen wij voor om de volgende criteria te hanteren voor de kapvergunningsplicht voor bomen op particulier terrein.

1. Vrij uitgegroeide bomen met een stamomtrek van 180 cm en groter, gemeten op 1.30 m boven maaiveld, zijn kapvergunningsplichtig
2. Leibomen met een stamomtrek van 120 cm en groter, gemeten op 1.30 m boven maaiveld, zijn kapvergunningsplichtig.
3. Bomen van de soort els, berk, populier, wilg zijn naast de schubconiferen (Cypresachtigen) vrijgesteld van de kapvergunningsplicht.

Dit zijn de objectieve criteria.

De subjectieve criteria die per geval beoordeeld moeten worden zijn:

1. De zichtbaarheid vanaf de openbare ruimte cq de bijdrage aan het groene beeld van de woonomgeving die voor iedereen zichtbaar is.
2. De gezondheid, veiligheid en stabiliteit dienen per geval beoordeeld te worden.

Voor de bomen op terreinen van de gemeente, provincie, Rijkswaterstaat, Wetterskip Fryslan en ProRail/NS-vastgoed blijft de huidige kapvergunningsplicht bestaan. Ook het systeem van kapmeldingen voor het afzetten van elzensingels en dykswallen blijft in stand. Tot slot blijft ook de aanlegvergunningplicht voor het rooien van elzensingels en dykswallen, die opgenomen zijn in de bestemmingsplannen, in stand.

Op basis van de aanvragen van het afgelopen jaar gaat het om 21 van de 110 aanvragen voor bomen op particulier terrein. Er zijn geen kapaanvragen gedaan voor het kappen van leibomen.

Omgerekend naar het gemiddelde van de afgelopen jaren gaat het om 25 kapaanvragen voor particuliere bomen per jaar. Voor kapaanvragen van bomen van overheden worden 20 stuks gerekend. Met dit scenario zijn geen éénmalige kosten gemoeid. De structurele kosten van dit scenario bedraagt ca € 7.137 per jaar. In bijlage 4 zijn de kosten nader gespecificeerd.

Voors

- Alleen bij de kap van de categorie bomen op particulier terrein die wij graag willen behouden wordt beoordeeld of er wel of geen kapvergunning wordt verleend. Dit met of zonder oplegging van een herplantplicht. In bijlage 3 is een illustratie gegeven van bomen op particulier terrein waarvoor een kapvergunning geweigerd is.
- De gemeente kan een herplantplicht opleggen om het groene beeld van de omgeving in stand te houden.
- De belangen van de omwonenden van deze categorie bomen worden beschermd doordat de kap wordt afgewogen tegen de betekenis van deze bomen voor de omgeving. Ook hebben zij de mogelijkheid om in bezwaar of beroep te gaan.
- Er is een kans dat er minder tijd nodig is voor de behandeling van kapaanvragen. Vooraf is dit echter moeilijk in te schatten. Ook het aantal te verwachte aanvragen is moeilijk in te schatten.
- De eigenaren kunnen niet kapvergunningsplichtige bomen snel kappen.
- Er vindt daadwerkelijke deregulering plaats, zonder vervangende regelgeving.
- De gemeente hoeft geen lijst van waardevolle bomen bij te houden.
- Alle bewoners worden gelijk behandeld

Tegens

- Afdeling Handhaving geeft aan dat het huidige kapvergunningsstelsel lastig te handhaven is als er slechts een stobbe staat omdat de omtrek gemeten moet worden op 1,30 m boven maaiveld. Juridische procedures resulteren vanwege de magere bewijslast vaak in een waarschuwing of een kleine sanctie.
- De opschortende werking van de bezwarentermin (6 weken) zorgt ervoor dat de mensen met kapvergunningsplichtige bomen niet snel kunnen overgaan tot kap. Dat vindt de vergunninghouder vaak niet fijn.
- Bomen met een stamomtrek kleiner dan 180 cm op 1,30 m hoogte kunnen op basis van een impulsief besluit gekapt worden. De 'remmende werking' van een kapvergunningsprocedure mist. Er hangt veel af van het vertrouwen in de burgers dat ze zuinig zijn op hun bomen.
- De gemeente heeft de minder mogelijkheid om advies te geven voor herplant of het beheer van de bomen op het erf.
- Bij de kap van niet kapvergunningsplichtig bomen kunnen omwonenden plotseling geconfronteerd worden met de kap van bomen die zij waardevol vinden. Hun belangen zijn hierbij niet beschermd en zij hebben ook geen mogelijkheid om in bezwaar of beroep te gaan.
- Er bestaat een kans dat bomen vroegtijdig gekapt worden om te voorkomen dat ze kapvergunningsplichtig worden.